

19.8.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 3/02.08/2021

Finanssivalvonnan johtokunnan päätös Norjan makrovakausviranomaisen asettamien makrovakausvälineiden vastavuoroisesta tunnustamisesta

Finanssivalvonnan johtokunta on kokouksessaan 19.8.2021 päättänyt hyväksyä Norjan makrovakausviranomaisen (Finansdepartementet) asettamat, norjalaisten asunto- ja liikekiinteistöluottojen keskimääräisten riskipainojen alarajat sovellettavaksi Suomessa rekisteröityihin luottolaitoksiin EU:n vakavaraisuusasetuksen (575/2013) artiklan 458 kohdan 5 ja Finanssivalvonnasta annetun lain 10 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesti. Alarajan suuruus on 20 prosenttia norjalaisten asuntoluottojen ja 35 prosenttia norjalaisten liikekiinteistöluottojen osalta. Alarajoja sovelletaan 11.9.2021 alkaen sellaisiin luottoriskin sisäisiä malleja soveltaaviin luottolaitoksiin, joiden norjalaisten asuntoluottojen määrä ylittää 32,3 mrd. Norjan kruunua ja liikekiinteistöluottojen määrä 7,6 mrd. Norjan kruunua.

Lisäksi Finanssivalvonnan johtokunta on päättänyt soveltaa Norjan makrovakausviranomaisen asettaman järjestelmäriskipuskurivaatimuksen vastavuoroisesta tunnustamisesta seuraavia periaatteita:

- Finanssivalvonta noudattaa lähtökohtaisesti Euroopan järjestelmäriskikomitean (ESRB) suositusta järjestelmäriskipuskurivaatimuksen vastavuoroisesta tunnustamisesta (ns. resiprokaatio).
- Luottolaitoslain 10 luvun 4 d §:n mukainen päätös järjestelmäriskipuskurivaatimuksen soveltamisesta suomalaisiin luottolaitoksiin tehdään sen jälkeen, kun käytettävissä on riittävät tiedot EU-alueella tällä hetkellä sovellettavan luottolaitosdirektiivin (CRD V) sisällyttämisestä Norjan lainsäädäntöön ja siitä, miten lainsäädäntömuutokset ja CRD V -sääntelyn edellytykset otetaan huomioon Norjan järjestelmäriskipuskurivaatimuksen ja muiden makrovakausvaatimusten asettamisperusteissa ja mitoituksessa.
- Järjestelmäriskipuskurivaatimuksen soveltamisen merkittävän vaikutuksen sekä pandemian ja rahoitusjärjestelmän kehitykseen liittyvän epävarmuuden vuoksi soveltamispäätös tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua päätöksen tekemisestä, mutta aikaisintaan 18 kuukauden kuluttua ESRB:n suosituksen julkaisemisesta EU:n virallisessa lehdessä eli 11.12.2022.

Päätöksen perustelut

Norjan makrovakausviranomaisena toimiva valtiovarainministeriö Finansdepartementet päätti joulukuussa 2020¹ asettaa EU:n vakavaraisuusasetuksen (575/2013) artiklan 458 mukaisesti alarajat norjalaisten asuntoluottojen (20 %) ja liikekiinteistöluottojen (35 %) keskimääräisille riskipainoille. Lisäksi Finansdepartementet päätti asettaa 4,5 prosentin suuruisen järjestelmäriskipuskurivaatimuksen Norjassa toimivien

¹ Finansdepartementet (2020) [Changes in banks' capital requirements have been adopted](#)

19.8.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 3/02.08/2021

luottolaitosten norjalaisille vastuille. Vaatimus korvasi aiemman, luottolaitosten kaikille vastuille asetetun 3,0 prosentin suuruisen järjestelmäriskipuskurivaatimuksen. Vaatimukset astuivat pääosin voimaan vuoden 2020 lopussa.

Finansdepartementet pyysi helmikuussa 2021 Euroopan järjestelmäriskikomiteaa (ESRB) antamaan suosituksen asettamiensa vaatimusten soveltamisesta Norjassa toimivien ulkomaisten luottolaitosten norjalaisiin vastuisiin. ESRB julkaisi suosituksensa² Norjan makrovakausriskinomaisen asettamien vaatimusten vastavuoroisesta tunnustamisesta 11.6.2021 EU:n virallisessa lehdessä. Suosituksen mukaan riskipainolattiat tulisi hyväksyä sovellettavaksi muissa maissa rekisteröityjen luottolaitosten norjalaisiin asunto- ja liikekiinteistöluottoihin kolmen kuukauden siirtymäajan sisällä. Norjan järjestelmäriskipuskurivaatimus voidaan suosituksen mukaan sen sijaan hyväksyä sovellettavaksi tavanomaista pidemmän, 18 kuukauden siirtymäajan sisällä. Lisäksi suosituksessa todetaan, että järjestelmäriskipuskurivaatimus voidaan hyväksyä sovellettavaksi alkuperäisestä poikkeavalla tasolla, kunnes Norjan lainsäädäntö on päivitetty nykyisen, EU-alueen luottolaitoksiin sovellettavan luottolaitosdirektiivin (CRD V) mukaiseksi³.

Makrovakaustoimien vastavuoroinen tunnustaminen on lähtökohtaisesti perusteltua makrovakausriskin politiikan vaikuttavuuden vahvistamiseksi ja tasapuolisten kilpailuedellytysten edistämiseksi. Norjan makrovakausriskinomaisen asettamia riskipainolattioita onkin perusteltua soveltaa suomalaisten luottolaitosten norjalaisiin asunto- ja liikekiinteistöluottoihin ESRB:n suosituksen mukaisesti. Riskipainolattioilla pyritään varmistamaan, että luottolaitokset varaavat riittävästi pääomia Norjan kiinteistömarkkinoiden mahdollisten häiriötilanteiden aiheuttamien tappioiden varalle. Vaatimuksia tulee ESRB:n suosituksen mukaan soveltaa instituutiokohtaisesti sellaisiin luottoriskin sisäisiä malleja soveltaviin luottolaitoksiin, joiden norjalaisten asuntoluottojen määrä ylittää 32,3 mrd. Norjan kruunua ja liikekiinteistöluottojen määrä 7,6 mrd. Norjan kruunua.

Riskipainolattioiden vastavuoroisella tunnustamisella ei arvioida tällä hetkellä olevan välittömiä vaikutuksia suomalaisten luottolaitosten pääomavaatimuksiin, koska voimassa olevat, luottoriskin sisäisiä malleja koskevat valvonnalliset rajoitteet ovat riskipainolattioita tiukempia. Riskipainolattioista voi kuitenkin tulla efektiivisiä, jos luottolaitosten luottoriskimalleja ja niitä koskevia rajoitteita muutetaan.

Norjassa ja Suomessa tällä hetkellä sovellettavat luottolaitosdirektiivin eri versiot (CRD IV ja CRD V) poikkeavat toisistaan etenkin kansallisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäville pankeille asetettavien lisäpääomavaatimusten (O-SII-puskurit) ja järjestelmäriskipuskurivaatimuksen asettamisperusteiden osalta. CRD V -sääntelyn mukaan O-SII- ja järjestelmäriskipuskurivaatimukset tulee asettaa eri järjestelmäriskien

² ESRB (2021) [Recommendation of the European Systemic Risk Board of 30 April 2021 amending Recommendation ESRB/2015/2 on the assessment of cross-border effects of and voluntary reciprocity for macro-prudential policy measures \(ESRB/2021/3\)](#)

³ Norjassa on voimassa EU:n luottolaitosdirektiivin aiempi versio (CRD IV)

19.8.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 3/02.08/2021

perusteella, kun taas CRD IV -sääntelyssä eri vaatimusten käyttötarkoituksia ja asettamisperusteita ei rajata yhtä tarkasti. Norjan makrovausviranomaisen perustelee järjestelmäriskipuskurivaatimusta osittain riskeillä, jotka liittyvät yksittäisten laitosten systeemiseen merkittävyyteen ja joilta tulisi CRD V -sääntelyn mukaan suojautua yksinomaan O-SII-puskureilla. Näin ollen Norjassa asetettu järjestelmäriskipuskuri ja suomalaisille luottolaitoksille asetetut O-SII-puskurit kohdistuisivat osittain samoihin riskeihin CRD V -sääntelyn vastaisesti.

Toistaiseksi ei ole varmaa tietoa siitä, milloin ja miten CRD V -direktiivi implementoidaan Norjan lainsäädäntöön⁴. CRD V -sääntelyn implementoinnin lisäksi on myös epävarmaa, miten CRD V -sääntelyn edellytykset aikanaan huomioidaan Norjan järjestelmäriskipuskurivaatimuksen ja muiden makrovausvaatimusten asettamisperusteissa ja mitoituksessa.

Suomen ja Norjan välillä vallitsevien sääntelyerojen sekä Norjan CRD V -sääntelyn implementointiin liittyvän epävarmuuden vuoksi päätös Norjan järjestelmäriskipuskurivaatimuksen soveltamisesta on perusteltua tehdä vasta, kun käytettävissä on riittävät tiedot CRD V -sääntelyn sisällyttämisestä Norjan lainsäädäntöön ja siitä, miten lainsäädäntömuutokset ja CRD V:n edellytykset otetaan huomioon Norjan asettamissa makrovausvaatimuksissa.

Pandemian ja pankkien luottoriskien kehitykseen liittyy edelleen huomattavasti epävarmuutta. Suomalaispankkien ongelmaluotot ja luottotappiot voivat pitkittyneen pandemian johdosta kasvaa merkittävästi, mikä heikentäisi suomalaispankkien tappionsieto- ja luotonantokykyä. Mikäli pääomavaatimuksia kiristettäisiin samanaikaisesti, pankkien kyky tukea talouden elpymistä voisi heikentyä entisestään. Norjan järjestelmäriskipuskurivaatimuksen täysimääräinen soveltaminen kasvattaisi Suomen luottolaitossektorin yhteenlaskettua pääomavaatimusta arviolta 1,3 mrd. eurolla (0,5 % riskipainotetuista eristä).

Järjestelmäriskipuskurin vastavuoroisen tunnustamisen merkittävän vaikutuksen sekä pandemian ja rahoitusjärjestelmän kehitykseen liittyvien epävarmuuksien vuoksi vaatimuksen soveltamisessa on perusteltua soveltaa tavanomaista pidempää siirtymäaika. Kun Norjan CRD V -sääntelyn implementoinnista on saatu riittävästi tietoa vastavuoroista tunnustamista koskevan päätöksen tekemiseksi, Norjan järjestelmäriskipuskurivaatimus on perusteltua saattaa voimaan 12 kuukauden kuluttua päätöksen tekemisestä, sillä vastaavaa siirtymäaika sovelletaan myös Suomessa asetettujen järjestelmäriskipuskurivaatimusten voimaantuloon. Toisaalta pääomavaatimusten kiristämispäätösten tulisi olla myös linjassa Euroopan keskuspankin pankkivalvonnan aiempien, puskurivaatimuksia koskevien linjausten⁵ kanssa. Tämän vuoksi Norjan

⁴ Norjan parlamentille on annettu lakiesitys CRD V -sääntelyn implementoinnista, mutta sen hyväksyminen edellyttää uudistetun direktiivin hyväksymistä osaksi ETA-sopimusta. Hyväksynnän aikatauluista ei ole vielä tietoa.

⁵ EKP:n pankkivalvonnan [lehdistötiedote](#) 28.7.2020

19.8.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 3/02.08/2021

järjestelmäriskipurvaatimuksen soveltamista koskeva päätös on perusteltua saattaa voimaan aikaisintaan ESRB:n suosituksen mukaisen 18 kuukauden siirtymäajan kuluttua eli 11.12.2022.